

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Memo

Opdrachtgever: Sunvest

projectnummer: 150.34.50.00.00

Aan: Sunvest

Onderwerp: Beheerplan voor natuurelementen Energiepark Duurkenakker

Datum: 07-03-2019

In het gebied boven het buurschap Duurkenakker wil het bedrijf Sunvest een zonnepark bouwen met een oppervlakte van circa 50 hectare. De inrichting van een groot zonnepark in open gebied vraagt om een zorgvuldige landschappelijke inpassing waarbij verschillende belangen tegen elkaar afgewogen worden. Er is aandacht voor de omwonenden en omliggende grondgebruikers, de landschapsstructuur en natuurontwikkeling.

De inrichting bestaat in hoofdlijnen uit drie delen:

- de velden met zonnepanelen en groene onderhoudszones
- de randen langs oost- en westzijde
- de rand en overhoek aan de zuidzijde

Hieronder worden de inrichting en beheer van de natuurelementen in deze drie zones beschreven

De velden met zonnepanelen en groene onderhoudszones

Door de optimale opstelling van de zonnepanelen is er weinig tussenruimte, maar er komt voldoende licht voor begroeiing van de grond. Doel is hier gras met wat algemenere kruiden te ontwikkelen van beperkte hoogte, zodat geen verruiging optreedt. Er ontwikkelt een gevarieerd bodemleven en een gevarieerde flora waarvan insecten zoals bijen en vlinders profiteren, en vervolgens ook vogels.

Het beheer bestaat uit eenmalige inzaai van een gras- en kruidenmengsel met soorten zoals smalle weegbree, knoopkruid, duizendblad, rode klaver en rolklaver. De vegetatie ontwikkelt in de volgende jaren door een beheer van 1-2 keer per jaar maaien en afvoeren, en eventueel extensieve begrazing. Hierdoor zal de grond langzaam verschromen, na enkele jaren hoeft er minder maaisel afgevoerd te worden en ontwikkelt een meer gevarieerde flora en bodemleven. De in te zaaien kruiden leveren geen risico voor omliggende landbouwgronden. Doordat deze soorten samen met gras een min of meer gesloten begroeiing vormen wordt ontwikkeling van spontaan opkomende risicosoorten zoals jakobskruid en akkerdistel tegengegaan. Indien deze soorten toch tot ontwikkeling komen wordt zaadverspreiding voorkomen door tijdig (pleksgewijs) extra te maaien.

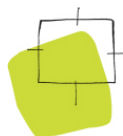
BügelHajema, Adviseurs voor leefomgeving en omgevingsrecht BNSP

Vaart NZ 50, 9401 GN Assen T 0592 316 206

E info@bugelhajema.nl W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen, Leeuwarden en Amersfoort

De randen langs oost- en westzijde

Voor een landschappelijk aanzicht en belevenis vanaf de N33, het spoor en vanuit het gebied (Lege-weg, nieuwe ontsluitingsweg) wordt een haag tegen de buitenzijde van het hek gepland. Daarnaast liggen er sloten langs de oost- en westrand. Om te zorgen dat het zonnepark ook toegankelijk blijft voor reeën wordt in het hekwerk op een aantal plaatsen een insprong en uittreepplaats aangelegd, zoals aangegeven in het landschappelijk inpassingplan. Kleine dieren kunnen eenvoudig onder het hek door.

HAAG

Met een haag met deels wintergroene stuiken krijgt de begrenzing een natuurlijk karakter. Door de hoogte te beperken tot 2.50 à 3.00 meter blijft het open karakter van het gebied over grotere afstand behouden, maar wordt het zicht op het zonnepark en het hek grotendeels ontnomen. Door inheemse struiken te gebruiken biedt de haag niet alleen beschutting maar ook bloemen en vruchten voor veel insecten, vogels en kleine zoogdieren. Vooral vogels van akkerland met struweel, zoals patrijs, gele kwikstaart, geelgors en kneu kunnen hiervan profiteren.

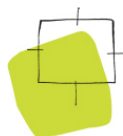
Geschikte inheemse, deels groenblijvende soorten zijn bijvoorbeeld klimop, braam, hop en liguster. Naar wens kunnen ook andere soorten worden toegevoegd. Door te planten in groepjes per soort wordt dominantie van één soort voorkomen.

De beplanting wordt eens per 1-2 jaar teruggesnoeid tot 2.50 à 3.00 meter. Het onderhoud vindt gefaseerd plaats zodat geen kaalslag optreedt voor landschap en vogels. Dit kan dat door in het ene jaar circa 50% van de lengte te snoeien, bijv. in stroken van bijv. 50 meter lengte, en het andere jaar de andere 50%. Als een bepaalde soort te dominant wordt, kan deze soort incidenteel verder worden teruggezet.

WESTELIJKE RANDSLOOT

Aan de westzijde wordt het huidige slootprofiel in stand gehouden. Door natuurgericht beheer van maaien en afvoeren ontstaat hier een kruidenrijke begroeiing met meerwaarde voor vogels zoals wilde eend, graspieper en patrijs, en voor bloembezoekende insecten.

Het gewenste beheer voor de hogere delen van het talud bestaat uit 1 - 2 x per jaar maaien en maaisel afvoeren, en uit schonen van de slootbodem in het najaar. Door twee in plaats van een keer per jaar te maaien (niet voor 1 juli in verband met broedvogels) ontstaan sneller schrale kanten. Daardoor nemen eventueel nog aanwezige risicosoorten zoals kweek en grote brandnetel af, en er komen voor natuur waardevolle soorten zoals veldlathyrus, veldzuring en grote kattenstaart voor in de plaats.

OOSTELIJKE RANDSLOOT.

Het plan voorziet in een sloot aan de oostzijde (aan te leggen door het waterschap na de aanleg van de dijkverzwaring). Deze sloot wordt onderhouden door het waterschap.

OOSTELIJKE RANDZONE (UITBREIDINGSZONE WATERSCHAP).

Naast de sloot ligt een uitbreidingszone voor een dijkverzwaring voor het waterschap. In afwachting van de nadere inrichting door het waterschap wordt deze brede rand met een grasklavermengsel ingezaaid en 2-3 x per jaar gemaaid en geoogst. Door klaver toe te voegen krijgt ook deze rand toch al enige waarde voor bloembezoekende insecten.

De rand en overhoek aan de zuidzijde

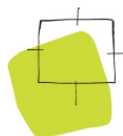
Het plan reserveert de complete zuidpunt van bijna 5 hectare voor een landschappelijke herinrichting. Hiermee wordt het zicht op het zonnepark ontnomen, en de ecologische waarde versterkt. In deze zone komt een robuuste struweelzone, aangrenzend kruidenrijk grasland met een bomen-groep, en in de zuidpunt een stuk regulier grasland van ca. 2 hectare. De natuurhoek wordt aan de zuid- en oostzijde begrensd door een verbrede sloot met een steil talud. Het landschappelijk inpas-singplan bevat een schets van de inrichting.

STRUWEELZONE

Een stevige rand van beplanting met een breedte variërend van 5 tot 35 meter en een hoogte tot 6 tot 7 meter zorgt er voor dat het zonnepark vanaf de zuidzijde ook in de wintermaanden nauwelijks zichtbaar is voor de omwonenden. Door gebruik te maken van een grote variatie aan inheemse strui-ken en kleine bomen ontstaat een ecologisch waardevol gebied struweelvogels zoals kneu, putter, fitis, braamsluiper en grasmus. Door soorten met aantrekkelijke bloei op te nemen is het struweel tevens aantrekkelijk voor vlinders en wilde bijen. Voor amfibieën en kleine marterachtigen zoals hermelijn en bunzing biedt het struweel aantrekkelijke overwinterings- en schuilplaatsen.

De struweelzone wordt dicht ingeplant met laagblijvend gemengd struweel. Geschikte inheemse, deels groenblijvende soorten zijn bijvoorbeeld klimop, braam, hulst, hop en liguster. Naar wens kun-nen ook andere soorten worden toegevoegd. Op het breedste gedeelte op voldoende afstand van het zonnepark en de hoogspanning worden enkele boomvormers geplaatst (kleine boom/struiksoorten als sleedoorn, krent, gele kornoelje, wilde lijsterbes).

De struiken en boompjes worden periodiek (eens per 2 tot 5 jaar) en gefaseerd teruggezet zodat de begroeiing maximaal 6 tot 7 meter hoog blijft. In het eerste jaar na aanplant is een maaibeurt met bosmaaier wenselijk om de struikjes gelegenheid te geven boven de kruiden uit te groeien.

KRUIDENRIJK GRASLAND MET EEN BOMENGROEP

Voor de struweelzone is plaats voor een kruidenrijk grasland. Door de beschutte ligging aan de zonzijde van het struweel is dit een ideale plek voor bijen en vlinders.

Hier wordt een mengsel van gras en gevarieerde kruiden ingezaaid, zoals duizendblad, knoopkruid, margriet, gewone rolklaver en pinksterbloem. Door gemengde grassen mee te zaaien ontstaat snel gesloten vegetatie waarin ongewenste risicokruiden weinig kans krijgen.

Het beheer bestaat uit aanvankelijk 2 keer, na enkele jaren 1 x per jaar maaien en afvoeren. Langs de struweelzone worden afwisselend stukjes rand gespaard bij de ene maaibeurt, en bij de volgende weer mee gemaaid. Zo ontstaat hier iets hogere begroeiing en goed overwinteringsbiotoop voor rupsen van dagvlinders.

Op de hoek is ruimte voor een groep van circa vijf forsere bomen, bijvoorbeeld van zwarte elzen. Deze mogen vrijuit groeien, mochten ze te groot worden dan kunnen ze ook eens per 10 tot 15 jaar als hakhout worden teruggezet.

BREDE SLOOT

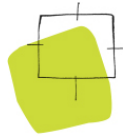
De huidige sloten aan de zuidzijde van het zonnepark en aan de oostzijde van de zuidpunt worden met 2 tot 5 meter verbreed (watercompensatie van demping sloot in plangebied zonnepark). De oevers hebben een standaard steil talud van ca 1:1.

Het gewenste beheer voor de hogere delen van het talud bestaat uit 1 - 2 x per jaar maaien en maaisel afvoeren, en uit schonen van de slootbodem in het najaar. Door twee in plaats van een keer per jaar te maaien (niet voor 1 juli in verband met broedvogels) ontstaan sneller schrale kanten. Daardoor nemen eventueel nog aanwezige risicosoorten zoals kweek en grote brandnetel af, en wordt ontwikkeling van risicokruiden zoals jakobskruid of akkerdistel voorkomen. Er komen voor natuur waardevolle soorten zoals veldlathyrus, veldzuring en grote kattenstaart voor in de plaats.

Het maaien en slootschonen vindt bij voorkeur gefaseerd plaats, zodat niet alle begroeiing in een keer verdwijnt. Dan kan het ene jaar de ene (overlangse) helft worden geschoond en het daaropvolgende jaar de andere helft. Een andere optie is om de ene helft in de zomer te schonen (voorjaar mijden in verband met broedvogels) en de andere helft in najaar (september). Het waterhoudend profiel is voldoende breed om daarbij te blijven voorzien in de water afvoerende functie.

REGULIER GRASLAND

Er blijft in de zuidpunt een perceel van circa 2 hectare over dat als agrarisch grasland/hooiland wordt gebruikt. Dit zorgt voor wat openheid en uitzicht vanaf de wegen en rotonde ernaast. Tevens kan het grasland als foerageergebied voor vogels uit de aangrenzende natuurzone dienen. Met de grondei-

genaar is afgesproken dat het grasland zorgvuldig onderhouden en beheerd zal worden zodat risico-soorten zoals Jakobskruid voorkomen worden.

Advies en monitoring

Een goede monitoring is belangrijk om inzichtelijk te krijgen hoe de vegetatie ontwikkelt en in welke dieren gebruik maken van de natuurelementen. Zo nodig kan het beheer op basis van de monitoring worden bijgesteld. In monitoring kunnen vrijwilligers van natuurorganisaties en omwonenden mogelijk een rol spelen.